

Становище

от проф. Цветан Георгиев Сивков, дюн,

за дисертационен труд

за присъждане на образователната и научна степен „доктор“

в

област на висше образование: 3. Социални, стопански и правни науки,  
професионално направление 3.6. Право, Административно право и  
административен процес, докторска програма по Административно право и  
административен процес,

Юридически факултет на СУ „Св. Климент Охридски“

на Васил Георгиев Стойнов, докторант задочна форма на обучение по  
административно право и административен процес

с тема на докторската работа: „Административноправен режим на  
държавните помощи в българския енергиен сектор“

Със заповед РД-38-135/24.03.2023г. съм определен за член на журито по защитата на образователна и научна степен доктор от Васил Георгиев Стойнов с тема на докторската работа „Административноправен режим на държавните помощи в българския енергиен сектор“. Научен ръководител съм на Васил Стойнов и съобразно действащото законодателство към момента на зачисляване на докторанта участвам в научното жури. На първото заседание на журито ми бе възложено да представя становище по представения труд.

Докторантурата преминава и завършва по правилата, които са установени в ЗРАСРБ и подзаконовите актове по неговото прилагане. Докторската работа отговаря на изискванията. Трудът съдържа оригинални приноси, които ще обсъдя в следващите редове.

Васил Стойнов е завършил право, магистърска степен в СУ „Св. Климент Охридски“, магистър е по бизнес право от Свободния университет – Берлин. От 2018 до момента е докторант по Административно право и

административен процес. Работи като правен сътрудник и като адвокатски сътрудник, национален експерт в Министерството на енергетиката и др.

Докторантът Васил Стойнов представя докторски труд в обем над 180 стр., разпределени в 4 глави, увод, заключение и литературни източници. Работата е добре подредена, отделните глави са логически построени и показват добро познаване на материята. С това съдържание и с тази подредба авторът има възможност да анализира материята и да представи своите виждания и изводи.

Първата глава е посветена на историческото развитие на режима на правните помощи и състоянието на нормативната среда в момента. Представеният исторически преглед е интересен и дава възможност да се види развитието на този правен институт. Интересна е връзката, която се прави с икономическото развитие през късното средновековие и протекционизма преди Втората световна война. Разглеждането на държавните помощи от гледна точка на икономическата логика на учредителните договори на Европейската общност представлява несъмнен принос, защото това е едно от малкото изследвания в тази област. Подчертана е връзката със съществуването на свободия пазар в ЕС. Логически се стига до държавните помощи в енергетиката, които са ключов фактор в намесата на държавата в този важен и сложен сектор. Сполучлив е преходът към съвременното състояние на държавните помощи, повлияни от кризата от 2008г., пандемията от Ковид-19 и войната в Украйна. Тези глобални кризи или кризисни явления доведоха до необходимост от преосмисляне и приемане на мерки по отношение на подкрепата на националните икономики от страна на държавите. Подкрепям г-н Стойнов в извода, че развитието на икономиката води до неизбежност на контрола върху държавните субсидии, осъществяван на наднационално ниво. Смятам, че това е добра основа за развитие на неговите тези в тази материя.

Втората глава е посветена на понятието за държавни помощи, което може да бъде изведено от нормативната основа и развитието на съдебната практика по прилагането ѝ. Тук е отделено внимание на административните актове, които се издават при нейното прилагане. Представени са спецификите им и отклоненията от общоприетите правила. Изследвани са елементите на фактическия състав на държавната помощ и най-вече нейната основна характеристика – предоставяне на особено предимство за стоки или услуги,

което се отразява на конкуренцията. Разгледан е и въпросът за съществуването и преразпределянето на държавен ресурс в областта на енергетиката. Представена е и развиващата се до противоречия практика на Съда на ЕС по повод фактическото участие на държавата в енергийната политика. Правилно е застъпена тезата, че при предоставяне на държавни помощи органите действат в условията на обвързана компетентност.

Българският енергиен сектор също е част от материята за държавните помощи. В третата глава г-н Стойнов представя мерките за държавна помощ от гледна точка на административноправното регулиране. Тук се правят изводи за законосъобразността и съвместимостта на държавната помощ. Основно внимание е отделено на междусистемната газова връзка между България и Гърция. Стига се до извода, това е индивидуална мярка, която попада в правилата за държавна помощ, като изпълнява и правилата на вътрешния пазар.

Друг въпрос тук, в глава трета, са дългосрочните договори за изкупуване на електроенергия. Авторът изразява мнението, че договорите, сключени със инвеститорите във въглищните централи „КонтурГлобал Марица Изток 3“ и „Ей и Ес Марица Изток 1“ са непозволена държавна помощ, която не отговаря на изискванията на либерализацията на енергийния пазар. Направен е и анализ на създаването на фонд „Сигурност на енергийната система“. Това е структурна реформа, която цели постигане на баланс и равномерно разпределение на финансовата тежест между участниците в сектора. Според г-н Стойнов това е несъвместима държавна помощ, а освен това тя не е нотифицирана от Европейската комисия.

Четвъртата глава е посветена на държавните помощи в българския енергиен сектор, свързани с декарбонизация и чиста енергия. Разгледана е нормативната основа. Представени са мерките и режимите. Представени са и споровете за това дали държавната помощ е допустима или не. Възприета е тезата за нейната съвместимост. Направен е и анализ на разпределението на финансовата тежест по подкрепата на производителите на възобновяема енергия, а също и на разпределението на квотите за парникови емисии.

В глава четвърта е разгледана и индивидуалната подкрепа за високоефективно производство на топлинна и електрическа енергия.

Разгледани са някои правомощия на държавните органи и административни актове в тази област. Не е определено какъв тип са посочените тук административни актове. Говори се за решения, но не се изследват техните видове и особености, което намирам за слабост. Посочва се за един от тях, че е вътрешнослужебен акт – Националният план за управление на отпадъците. За мен това е трудноразбираемо решение. Той може да е насочен към изпълнителни органи, но засяга голям кръг правни субекти.

Представянето на съдържанието е свързано и с посочване на приноси моменти в настоящата работа. Малко са литературните източници в тази трудна и интересна област – държавните помощи в енергийния сектор. На първо място искам да посоча обособяването на административните актове. Може би е добре да се види по-ясно категорично становище относно видовете административни актове. Тук авторът е започнал тяхното изследване, но може да продължи при издаване или разработване на съпътстващи теми.

Оценявам положително анализа на г-н Стойнов за обвързаната компетентност в този сектор на икономиката и на държавните помощи в частност. Това би имало значение при прилагането на различните идеи за усъвършенстване на законодателството в тази област. Считаю, че при издаване на доктората като монографично изследване трябва да се разшири теоретичното осмисляне на този важен за публичното право въпрос.

Интерес представляват и предложенията за развитие на законодателството и за прецизиране на дефиниции в българското законодателство. Подчертана е спецификата на държавните помощи в енергийния сектор и необходимостта от специална уредба.

При издаване на работата трябва да обърне внимание на това, че често пъти правният анализ е заменен с описание на мерки и действия. Необходимо е да се задълбочи изследването и анализът на съдебната практика, особено тази българските съдилища. Би било добре да се разшири юридическият анализ от гледна точка на правната теория, както и изследването и анализирането на различни правни институти, да се обърне внимание на възникването и развитието на правоотношенията в рамките на материята. С това би се разширил интересът към юридическата интерпретация на тази

важна материя, независимо от нейната стопанска насоченост и политическа определеност.

Независимо от критиката считам, че представената докторска работа отговаря на изискванията и може да бъде успешно защитена. Ще гласувам положително за това г-н Васил Стойнов да получи научната и образователна степен „доктор“.

19.04.2023г.

гр. София

проф. Цветан Сивков, дюн